

Bengtsfors kommun
Jeanette Lindh Svanqvist

Innovationsresa Dalsland – the Burren, Irland 24-28 oktober 2018

Reflektioner och fortsatt arbete

Mina reflektioner utifrån vad vi lyssnat på, diskuterat och sett under vår Innovationsresa till the Burren, Irland

The Burren har stort fokus på lantbruk varav många med boskap. Jag ser att projektet har ännu större bredd och involverar både lantbruk och alla övriga gröna näringar och landsbygdsföretag som verkar i områden med höga naturvärden. Områden med höga naturvärden ger förutsättningar för exempelvis företagande inom till exempel besöksnäring, naturturism, småskalig livsmedelsproduktion etc. Jag ser att **HNV Link projektet ger förutsättningar för en hållbar landsbygdsutveckling.**

Samarbetet mellan olika myndigheter, kommun, civilsamhälle, skola och lantbrukaren/landsbygdsföretagen samordnas i The Burren av något jag skulle kalla en "Lots" (representerad av Sharon på vår field-trip).

Lotsen samordnar alla behov, önskemål, regler, resurser etc och hindrar ett "moment 22" för lantbrukaren då denne inte blir skickad fram och tillbaka mellan olika "stuprör". Den katalysatorgrupp som bildats i Dalsland med ser jag kan bli denna Lots i Dalsland. Inom kommunen har jag en liknande funktion "En väg in" som innebär att företagen kontaktar mig och att jag sedan ser till att frågorna hamnar rätt, att möten bokas etc.

Genom att lyssna, lära och vara på plats i lantbrukarens verksamhet har man lyckats skapa en förståelse för utmaningarna och samtidigt fått till stånd olika samarbeten och diskussioner som lett till innovationer t ex rationella system för utfodring.

The European Agricultural Fund
for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Våra värddar var tydliga med att man inledningsvis börjat jobba med de företag som är positiva, de som är mer skeptiska följer i regel efter när de ser att projektet och innovationerna fungerar.

Den utveckling som skett inom The Burren har fått ytterligare hävstångseffekt av Burrenbeotrust. Dessa två organisationer är två sidor av samma mynt. Parallellt med The Burren programme fokuserar Burrenbeotrust på utbildning, förståelse och samverkan för att få till stånd en koppling mellan människorna och platsen. Att ha kunskap om sin historia, kulturvärden etc skapar en stolthet för platsen vilket i sin tur ger förutsättningar för att befolkningen i allmänhet och den yngre generationen i synnerhet blir intresserade, stolta över sitt arv och vill fortsätta ta hand om och utveckla platsen. Aktiviteterna inom Burrenbeotrust vänder sig till alla åldrar – ung som gammal.

Burrenbeotruster lokala utbildningsinitiativ börjar tidigt i skolåren där barnen får ta examen som "Burren experts" (finns beskrivet på burrenbeotruster hemsida). De anordnar även öppna promenader med allmänheten för att visa och informera, "Tea talks" och festivaler är andra exempel på aktiviteter som bidrar till Burrenbeotrust målsättning att **"connect people and place"**.

Framgångsfaktorerna som jag ser dem:

- Allt utgår från ett fokus på företaget/lantbrukaren – praktiskt, lokalt och relevant för lantbrukaren (se bild nedan)
- Samarbetet mellan alla olika aktörer med samordnande Lots som följer företagaren. Undviker "stuprörstänk" och "moment 22".
- Enkelhet, fokus på problemlösning, ett sunt tänk kring de utmaningar som t ex vädret skapar. Regelverket straffar inte lantbrukaren om det t ex finns väderrelaterade orsaker till avsteg från uppgjort program.
- Finansiella system som tydligt kopplar till prestation/resultat. För att förbättra sina resultat får man support inte "kritik". Principen är att det **"det ska vara lätt att göra rätt"**.
- Teknisk support för utveckling och förbättring. Genom rådgivning och utbildning på plats har infrastruktur i form av murar, grindar, utfordringssystem skapat förutsättningar för lantbrukaren att driva ekonomiskt hållbar verksamhet i samklang med HNV.
- Sociala/kulturella – hävstångseffekten mellan The Burren programme och Burrenbeotrust har skapat en stolthet för sitt kulturarv vilket förstärkt andra aktiviteter och resultat.

Nedan två bilder på principer, framgångsfaktorer och utmaningar är viktiga nyckelord i vårt eget arbete.

The European Agricultural Fund
for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Principles

1. Farmer-centered

Practical, local, relevant to farmer

Fair and transparent payment system

Minimal paperwork – e.g farm plan, permission for works etc

Positive (language, incentives)

Flexible – freedom to farm

Continuity of staff and office

Farmer's needs inform scientific input and programme design

Reflections and lessons learned

Some success factors	Some challenges
Time and continuity (staff, funding)	Cynicism regarding AES
Local leadership, pride and ownership	Growing bureaucratic workload
Payments that are fair, timely and transparent	Conflicting policy, advice
Relevant research and knowledge transfer	Ageing population, poor social opps.
Meaningful partnerships	Limited timeframes, continuity
Good Farm Advisors	Bad Farm Advisors

Viktiga nyckelord och fortsatta diskussioner/aktiviteter utifrån mitt perspektiv som näringslivs- och tillväxtutvecklare

Lyssna, lär, var på plats och besök företagaren för att kunna förstå utmaningarna!

Först därefter kan man fokusera på problemlösning där **Katalysatorgruppen och företagaren jobbar tillsammans**. Jag har i min roll som näringslivsutvecklare ett flertal exempel på att detta inte idag fungerar optimalt (stuprör och problemfokus istället för lösningsfokus)

The European Agricultural Fund
for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Katalysatorgruppen har en Lots funktion och fokus i gruppen ska utgå från lantbrukaren/företaget - ”**det ska vara lätt att göra rätt**”.

Jag anser att projektet inte bara involverar lantbruk av olika slag utan **alla gröna näringar och landsbygdsföretag som verkar i områden med höga naturvärden** då dessa områden ger förutsättningar för exempelvis företagande inom områden som besöksnäring, naturturism, småskalig livsmedelsproduktion etc. **HNV Link projektet ger förutsättningar för en hållbar landsbygdsutveckling.**

Viktigt i min roll är att vi, när det är möjligt, **bygger på de befintliga strukturer vi redan har med näringslivet** och lägger till och lyfter fram företag som lantbruk, gröna näringar och andra typer av verksamheter inom landsbygdsutveckling som en naturlig del i de projekt, nätverk och aktiviteter som redan pågår. Våra gröna näringar ser sig som familjeverksamheter och mer som livsstilsföretag och kanske anser/känner att de inte passar in i det ”vanliga näringslivet”. Jag tror det är precis tvärsom.

Med tanke på den utveckling och kunskap som finns inom gröna näringar gällande hållbara, cirkulära lösningar så passar både lantbrukare och andra företag inom gröna näringar mycket väl in i sammanhang med ”vanliga näringslivet”. Jag ser att de både kan berika och dra nytta av att finnas i samma nätverk som industri, bygg etc. Alla producerar vi någon produkt eller tjänst och vi vill alla skapa hållbara lösningar.

Viktigt är att vi i Katalysatorgruppen diskuterar kring hur vi kan integrera våra olika arenor och dra nytta av varandra. Nedan kommer ett par exempel där jag ser vi direkt får win-win för alla parter.

Samverkan skola och arbetsliv – Burrenbeotruster arbete med skolan har samma andemening som Branschdagen vi årligen arrangerar i Bengtsfors för åk 7-9 även om vår Branschdag har betydligt snävare målgrupp och syfte.

Branschdagen handlar om att via upp vilka fantastiska möjligheter, yrkesroller och företag det finns i kommunen. Att så ett frö inför framtida yrkesval, studier och hemvändare. Connecting people to place! Mer info om Branschdagen finns här:

<http://www.bengtsfors.se/arkiv/nyhetsarkiv/nyheter/2018-05-28-branschdag--traffa-era-framtida-medarbetare-17-oktober.html>

Jag tog efter hemkomst direkt kontakt med skolan och har redan diskuterat idén att lyfta fram de gröna näringarna inom jordbruk, köttproduktion, livsmedel samt även miljö och energifrågor på olika skola och arbetsliv aktiviteter som t ex Branschdagen.

Vi har många som jobbar i de näringarna i Bengtsfors/Dalsland och dessa yrken behöver också lyftas fram, speciellt som vi har mycket stora

The European Agricultural Fund
for Rural Development:
Europe investing in rural areas

generationsskiften i just dessa branscher framöver. Det behövs flera unga landsbygdsföretagare.

Min tanke är att LRF och Dalslands miljö- och energiförbund (och andra som har intresse i Katalysatorgruppen) bokar in sig på Branschdag 2019 där vi lyfter fram jordbruk, köttproduktion, livsmedel, miljö och energifrågor samt även tar med någon lantbrukare/köttbonde/småskalig livsmedelsproducent. Ett förslag är även att vi försöker få med Nuntorp som ett lokalt utbildningsalternativ.

Skolan tyckte detta var en toppenidé, jag fick detta svar: *”Att lyfta fram den gröna näringen ligger helt rätt i tid och livsmedelsproduktion i alla led ska ingå i utbildningen på Restauranglinjen (RL). Att få med LRF ser jag bara som väldigt positivt, skolan börjar vt-19 med en valbar kurs i jakt och fiske, där har vi tankar på att LRF ska ingå på något sätt. Och att synliggöra miljö och energi ligger ju i allas intresse. Låter som det kan bli väldigt bra!”*

Generationsväxling – alla Dalslands kommuner jobbar aktivt tillsammans med generationsväxling och vi har ett stort kontaktnät där olika typer av rådgivning och stöd finns tillgängliga. Vi hade ett heldagsseminarium i september med 70 deltagare från hela Dalsland. Tyvärr var inga lantbrukare med. Dagen hade gett mycket matnyttig även för denna typ av företag som vill generationsväxla. Jag tänker att vi även här kan öka samverkan med LRF så att vi vid denna typ av event även bjuder in t ex LRF som aktör och även kan nyttja LRFs kontaktnät med företag inom jordbruksnäringarna.

Jag är så tacksam att jag fick följa med på denna lärorika och inspirerande resa med er! Har med mig mycket så mycket energi och idéer hem och ser att vi tillsammans i vårt nätverk har förutsättningar att skapa en hållbar HNV landsbygdsutveckling.

Hälsar,

Jeanette Lindh Svanqvist

Näringslivs- och tillväxtutvecklare Bengtsfors Kommun

Läs mer om Innovationsresan på www.dalsland.se

Läs mer om Innovationsresans samarbetsprojekt HNV-Link på <http://www.hnvlink.eu>

Läs mer om Dalsland som lärområde i HNV-Link på <http://hnvlink.eu/learning-areas/vaestra-goetaland/>

The European Agricultural Fund
for Rural Development:
Europe investing in rural areas

